

Briselē, 24.7.2020.
COM(2020) 283 final

2020/0156 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko Regulu (ES) Nr. 575/2013 groza attiecībā uz korekcijām vērtspapīrošanas regulējumā, lai atbalstītu ekonomikas atveseļošanu, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2020) 120}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013¹, kas pazīstama kā Kapitāla prasību regula (turpmāk “KPR”) kopā ar Direktīvu 2013/36/ES², kas pazīstama kā Kapitāla prasību direktīva (turpmāk “KPD”), izveido prudenciālo tiesisko regulējumu kredītiestādēm, kuras darbojas Savienībā. KPR un KPD tika pieņemtas pēc 2008.–2009. gada finanšu krīzes, lai uzlabotu ES finanšu nozarē darbojošos iestāžu noturību, galvenokārt pamatojoties uz globāliem standartiem, par kuriem panākta vienošanās ar ES starptautiskajiem partneriem, jo īpaši Bāzeles Banku uzraudzības komiteju (BCBS).

Pēc tam KPR tika vairākkārt grozīta, lai novērstu atlikušās nepilnības prudenciālajā tiesiskajā regulējumā un īstenotu dažus atlikušos globālās finanšu pakalpojumu reformas elementus, kas ir būtiski iestāžu noturības nodrošināšanai. Ar vienu grozījumu kopumu, kas ietverts Regulā (ES) 2017/2401³, ir īstenots pārskatītais vērtspapīrošanas regulējums, ko BCBS pieņēma 2014. gada decembrī⁴ (“pārskatītais Bāzeles regulējums”). Pārskatītais Bāzeles regulējums ir izstrādāts, lai samazinātu tobrīd piemērojamo regulējošo kapitāla prasību sarežģītību, labāk atspoguļotu vērtspapīrošanas pozīciju riskus un ļautu iestādēm noteikt kapitāla prasības, izmantojot pašu aprēķinus un pamatojoties uz iestādēm pieejamo informāciju, tādējādi samazinot paļaušanos uz ārējiem reitingiem.

Lai vēl vairāk veicinātu augstas kvalitātes ES vērtspapīrošanas tirgus attīstību, kura pamatā ir pareiza prakse, Regulā (ES) 2017/2401 ir iekļauti arī grozījumi, kuru mērķis ir nodrošināt uz risku labāk reaģējošu regulatīvo režīmu attiecībā uz vienkāršu, pārredzamu un standartizētu (VPS) vērtspapīrošanu saskaņā ar BCBS 2016. gada jūlijā publicētajiem standartiem par alternatīvu kapitāla režīmu attiecībā uz “vienkāršu, pārredzamu un salīdzināmu” vērtspapīrošanu⁵. VPS vērtspapīrošanas atbilstības kritēriji ir noteikti Regulā (ES) 2017/2402⁶, kas paredz arī kopēju prasību kopumu attiecībā uz riska paturēšanu, uzticamības pārbaudi un informācijas atklāšanu visās finanšu pakalpojumu nozarēs.

Smagajam ekonomikas satricinājumam, ko izraisījusi Covid-19 pandēmija un ārkārtas ierobežošanas pasākumi, ir tālejoša ietekme uz ekonomiku. Uzņēmumi saskaras ar piegādes ķēžu traucējumiem, pagaidu slēgšanu un pieprasījuma samazināšanos, savukārt mājsaimniecības ir skāris bezdarbs un ienākumu samazināšanās. Publiskās iestādes

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību (OV L 176, 27.6.2013, 1. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/2401 (2017. gada 12. decembris), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām (OV L 347, 28.12.2017., 1. lpp.).

⁴ <http://www.bis.org/bcbs/publ/d303.pdf>

⁵ <https://www.bis.org/bcbs/publ/d374.pdf>

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/2402 (2017. gada 12. decembris), ar ko nosaka vispārēju regulējumu vērtspapīrošanai un izveido īpašu satvaru attiecībā uz vienkāršu, pārredzamu un standartizētu vērtspapīrošanu, un groza Direktīvas 2009/65/EK, 2009/138/EK un 2011/61/ES un Regulas (EK) Nr. 1060/2009 un (ES) Nr. 648/2012 (OV L 347, 28.12.2017., 35. lpp.).

Savienības un dalībvalstu līmenī ir veikušas izšķirošus pasākumus, lai palīdzētu mājsaimniecībām un maksābspējīgiem uzņēmumiem pārvarēt šo nopietno, bet saimnieciskās darbības palēnināšanos, kurai ir pagaidu raksturs, un likviditātes trūkumu, ko tā izraisīs. Pateicoties reformām, kas tika veiktas pēc 2008. gada finanšu krīzes, iestādes pašlaik ir labi kapitalizētas un daudz noturīgākas nekā 2008. gadā. Tas dod tām iespēju uzņemties svarīgu lomu no Covid-19 pandēmijas izrietošā ekonomikas satricinājuma pārvarēšanā. Tomēr nenoteiktība saistībā ar saimnieciskās darbības atveseļošanās tempu neizbēgami ietekmēs banku nozari, tostarp saistībā ar ienākumus nenesošo aizdevumu apjoma paredzamo pieaugumu Covid-19 pandēmijas krīzes izraisītās dziļās recesijas dēļ.

Vērtspapīrošanai var būt svarīga nozīme, lai uzlabotu iestāžu spēju atbalstīt ekonomikas atveseļošanos, nodrošinot iestādēm efektīvu finansēšanas un riska diversifikācijas instrumentu. Tādēļ saistībā ar ekonomikas atlabšanu pēc Covid-19 pandēmijas ir būtiski stiprināt šo lomu un palīdzēt iestādēm, lai tās spētu novirzīt pietiekamu kapitālu reālajai ekonomikai. Pamatojoties galvenokārt uz EBI nesen veikto darbu, šo rezultātu var sasniegt ar trim mērķtiecīgiem grozījumiem, kuru mērķis ir palielināt ES vērtspapīrošanas regulējuma vispārējo riska jutīgumu, kas iestādēm padarītu ekonomiski dzīvotspējīgāku vērtspapīrošanas instrumenta izmantošanu prudenācijā regulējumā, kas ir piemērots, lai nodrošinātu ES finanšu stabilitāti.

Pirmkārt, ir jāparedz pret risku jutīgāka pieeja VPS bilances vērtspapīrošanai saskaņā ar EBI ieteikumu, kas iekļauts tās “Ziņojumā par VPS satvaru sintētiskajai vērtspapīrošanai”⁷. Pamatojoties uz plašu analīzi par bilances sintētiskās vērtspapīrošanas tirgus attīstību un tendencēm ES, tostarp datiem par sintētisku darījumu vēsturiskajiem saistību neizpildes un zaudējumu rādītājiem, ziņojumā ieteikts izveidot ES starpnozaru satvaru attiecībā uz VPS bilances vērtspapīrošanu, kas attiektos tikai uz bilances sintētisko vērtspapīrošanu un balstītos uz vienotu atbilstības kritēriju kopumu. Tā arī iesaka mērķtiecīgu diferencētu prudenālo režīmu VPS bilances vērtspapīrošanas riska darījumiem, jo īpaši ņemot vērā samazināto pārstāvības un modelēšanas risku salīdzinājumā ar riska darījumiem, kas nav VPS bilances sintētiskās vērtspapīrošanas riska darījumi.

Prudenācijā uzraudzības režīma saskaņošana arī ir plaši atzīta par nepieciešamu pasākumu, lai turpmāk mudinātu iestādes segt izmaksas, kas rodas, lai, strukturējot vērtspapīrošanas darījumus, ievērotu VPS kritērijus.

Otrkārt, ir jāatceļ spēkā esošie regulatīvie ierobežojumi attiecībā uz ienākumus nenesošu riska darījumu (INRD) vērtspapīrošanu, kas iestrādāti pašreizējā regulējumā. Kā uzsvērts EBI Atzinumā Nr. 2019/13 par INRD vērtspapīrošanas regulatīvo režīmu⁸, pašreizējā regulējumā nav iekļautas INRD vērtspapīrošanas specifiskās iezīmes, tādējādi radot pārmērīgas kapitāla prasības šai riska darījumu kategorijai, jo īpaši saskaņā ar vērtspapīrošanas uz iekšējiem reitingiem balstīto pieeju (*SEC-IRBA*) un vērtspapīrošanas standartizēto pieeju (*SEC-SA*). Regulējuma pārmērīgā piesardzība ir saistīta ar to, ka tas ir izstrādāts, vienīgi ņemot vērā īpašos riska faktorus, kas saistīti ar ienākumus nesošiem aizdevumiem. Tādēļ tiek ierosināts grozīt INRD vērtspapīrošanas režīmu, paredzot vienkāršu un pietiekami piesardzīgu režīmu, kuras pamatā ir fiksēta 100 % riska pakāpe, kas piemērojama tradicionālās INRD vērtspapīrošanas augstākās prioritātes laidienam, un 100 % minimālā riska pakāpe tiek piemērota visiem citiem – gan tradicionāliem, gan bilances – sintētiskās INRD vērtspapīrošanas laidieniem, uz kuriem joprojām attiecas vispārējais regulējums par riska svērto riska darījumu aprēķinu. Ierosinātais režīms ir saskaņots ar galvenajiem elementiem pieejā, ko pašlaik pabeidz izstrādāt BCBS.

⁷ EBI/OP/2020/07, 2020. gada 6. maijs.

⁸ EBI/OP/2019/13, 2019. gada 23. oktobris.

Treškārt, ir ierosināts grozīt 249. panta 3. punktu, ar ko ievieš papildu atbilstības kritēriju nefondētās kredītaizsardzības atzīšanai iestādēm, kas izmanto standartizēto pieeju, lai aprēķinātu kapitāla prasības vērtspapīrošanas riska darījumiem. Konkrētāk, tajā ir noteikta minimālā kredītreitinga prasība gandrīz visu⁹ veidu nefondētās kredītaizsardzības devējiem, tostarp centrālajām valdībām. Šis noteikums, šķiet, neatbilst vispārējiem kredītriska mazināšanas noteikumiem, kas izklāstīti KPR, minētās regulas mērķiem, kā arī jaunajiem starptautiskajiem standartiem, kas noteikti pārskatītajā “Bāzele III” regulējumā, ar ko nosaka minimālo kredītreitinga prasību tikai ierobežotam kredītaizsardzības devēju kopumam vērtspapīrošanas riska darījumu gadījumā. Šis grozījums uzlabos valstu publisko garantiju shēmu efektivitāti, palīdzot iestādēm īstenot stratēģijas INRD vērtspapīrošanai pēc Covid-19 pandēmijas.

Šis ierosinātās izmaiņas kopā ar ierosinātajām izmaiņām Regulā (ES) 2017/2402 ļaus iestādēm turpmākajos mēnešos saglabāt lielu aizdevumu apjomu ekonomikai un tādējādi sniegs būtisku ieguldījumu Covid-19 krīzes satricinājuma ietekmes absorbēšanā.

Tādējādi un salīdzinājumā ar pašreizējo tiesisko regulējumu izmaiņas pastiprinās vērtspapīrošanas kā iestādēm pieejama instrumenta nozīmi, lai saglabātu un, iespējams, pat uzlabotu to aizdošanas spēju divos veidos:

- atvieglojot šīs metodes izmantošanu, lai atbrīvotos no INRD, kas pēc krīzes varētu palielināties. Tādējādi iestādes spēs labāk izlīdzināt risku starp citiem finanšu dalībniekiem un galu galā samazināt regulatīvos kapitāla ierobežojumus, kas izriet no INRD lielā apjoma ietekmes, vienlaikus saglabājot augstus prudenciālos standartus; kā arī
- VPS bilances vērtspapīrošanas gadījumā piemērojot pret risku jutīgāku pieeju augstākas prioritātes laidienam, ko tur iniciatoriestāde. Kā norādījušas daudzas ieinteresētās personas, VPS atbilstības kritēriju izstrāde pati par sevi nebūtu pietiekama, lai sasniegtu mērķi panākt, ka atbilstība šiem kritērijiem ir ekonomiski pamatota, ja jauno kritēriju ieviešana netiek papildināta ar tādu prudenciālo režīmu kapitāla prasību jomā, kas būtu jutīgāks pret risku, labāk atspoguļojot to īpatnības.

Šajā priekšlikumā ir izklāstīta pieeja, kas ir jutīgāka pret risku attiecībā uz INRD vērtspapīrošanu un VPS bilances vērtspapīrošanas augstākas prioritātes laidieni, savukārt atbilstības kritēriji attiecībā uz pēdējo vērtspapīrošanas veidu kopā ar citiem starpnozaru noteikumiem ir ietverti Regulā (ES) 2017/2402.

- **Atbilstība spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Ar priekšlikumu tiek ieviesti grozījumi spēkā esošajos tiesību aktos. Šie grozījumi pilnībā atbilst spēkā esošajiem politikas noteikumiem attiecībā uz prudenciālajām prasībām iestādēm un to uzraudzībai, tostarp EBI atzinumam par INRD regulatīvo režīmu, EBI ziņojumam par VPS satvaru sintētiskajai vērtspapīrošanai, Komisijas priekšlikumam grozīt Regulu (ES) 2017/2402, kas pieņemts vienlaikus ar šo priekšlikumu, un nobeiguma ziņojumam, ko sagatavojis Augsta līmeņa forums par kapitāla tirgu savienību – jauns redzējums par Eiropas kapitāla tirgiem¹⁰.

- **Atbilstība pārējiem Savienības politikas virzieniem**

Šis priekšlikums ir daļa no Komisijas plašākas atbildes reakcijas uz Covid-19 pandēmiju. Tam ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu dalībvalstu, Komisijas un Eiropas Centrālās bankas

⁹ Vienīgais izņēmums ir centrālie darījumu partneri.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/files/200610-cmu-high-level-forum-final-report_en

pieņemto pasākumu efektivitāti. Tas pilnībā atbilst Komisijas 2020. gada 13. martā sniegtajam paziņojumam par koronavīrusa krīzes ekonomiskajiem aspektiem¹¹, kā arī 2020. gada 2. aprīlī ieviestajai Covid-19 ekonomikas paketei par katra pieejamā euro izmantošanu¹², paziņojumam “ Eiropas lielā stunda – jāatjaunojas un jāsagatavo ceļš nākamajai paaudzei”¹³, Komisijas 2020. gada 28. aprīlī sniegtajam skaidrojošajam paziņojumam par grāmatvedības un prudenciālās uzraudzības regulējuma piemērošanu nolūkā atvieglot ES banku aizdevumu izsniegšanu¹⁴ un Regulai (ES) 2020/873¹⁵.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Priekšlikuma tiesiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 114. pants, t. i., tas pats juridiskais pamats, kas ir tiesību aktam, kurā veic grozījumus.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Paredzēto grozījumu mērķus, proti, maksimāli palielināt iestāžu spēju izsniegt aizdevumus un absorbēt zaudējumus saistībā ar Covid-19 pandēmiju, vienlaikus joprojām nodrošinot minēto iestāžu pastāvīgu noturību, var labāk sasniegt Savienības līmenī, nevis ar dažādām valstu iniciatīvām, jo grozījumi ir spēkā esošo Savienības noteikumu pielāgojumi, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju. Problēmas un to cēloņi visās dalībvalstīs ir vienādi. Ja Savienība nerīkotos, spēkā esošais tiesiskais regulējums būtu mazāk efektīvs saistībā ar dažādo pasākumu, ko veic publiskās iestādes gan Savienības, gan valstu līmenī, atbalstu un mazāk reaģētspējīgs uz ārkārtējām tirgus problēmām.

Dalībvalstu spēja pieņemt valsts pasākumus ir ierobežota, ņemot vērā to, ka KPR jau reglamentē šos jautājumus, un izmaiņas valsts līmenī būtu pretrunā pašlaik spēkā esošajiem Savienības tiesību aktiem. Ja Savienība pārtrauktu regulēt šos aspektus, banku pakalpojumu iekšējais tirgus tiktu pakļauts dažādiem noteikumu kopumiem, kas novestu pie sadrumstalotības un apdraudētu nesen izveidoto vienoto noteikumu kopumu šajā jomā.

• Proporcionalitāte

Šī Savienības rīcība ir nepieciešama, lai sasniegtu mērķi maksimāli palielināt iestāžu spēju izsniegt aizdevumus un absorbēt zaudējumus Covid-19 pandēmijas laikā, vienlaikus saglabājot prudenciālās uzraudzības regulējuma konsekveni. Ierosinātie grozījumi attiecas tikai uz atsevišķiem noteikumiem Savienības iestāžu prudenciālās uzraudzības regulējumā,

¹¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Investīciju bankai un Eurogrupai “Koordinēta ekonomikas reakcija uz Covid-19 uzliesmojumu”, COM(2020) 112 final, 13.3.2020.

¹² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Reaģēšana uz koronavīrusu. Visos iespējamajos veidos izmantot katru pieejamo euro, lai glābtu cilvēku dzīvību un sargātu iztikas līdzekļus”, COM(2020) 143 final, 2.4.2020.

¹³ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas lielā stunda – jāatjaunojas un jāsagatavo ceļš nākamajai paaudzei”, COM(2020) 456 final, 27.5.2020.

¹⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei Komisijas skaidrojošais paziņojums par grāmatvedības un prudenciālās uzraudzības regulējuma piemērošanu, lai atvieglotu ES banku aizdevumu izsniegšanu (Atbalsts uzņēmumiem un māsasaimniecībām Covid-19 laikā), COM(2020) 169 final, 28.4.2020.

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/873 (2020. gada 24. jūnijs), ar ko Regulas (ES) Nr. 575/2013 un (ES) 2019/876 groza attiecībā uz noteiktām korekcijām, kuras veicamas, lai reaģētu uz Covid-19 pandēmiju (OV L 204, 26.6.2020., 4. lpp.).

kas attiecas tikai uz pasākumiem, kuru mērķis ir nodrošināt atveseļošanos no pašreizējās Covid-19 pandēmijas. Turklāt ierosinātie grozījumi attiecas tikai uz tiem jautājumiem, kurus nevar risināt spēkā esošajos noteikumos paredzētās rīcības brīvības robežās.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaude**

Šim priekšlikumam nav pievienots atsevišķs ietekmes novērtējums. Ņemot vērā to pasākumu steidzamību, kas jāveic, lai palīdzētu atveseļoties pēc krīzes finanšu tirgos un reālajā ekonomikā, ko izraisīja Covid-19 pandēmija, ietekmes novērtējums tika aizstāts ar izmaksu un ieguvumu analīzi, kas iekļauta dienestu darba dokumentā, kurš pievienots kapitāla tirgu atveseļošanas paketei. Tas lielā mērā ir balstīts arī uz EBI veikto sagatavošanas darbu. Turklāt to pasākumu ietekme, kurus groza ar šo priekšlikumu, ir analizēta ietekmes novērtējumos, kas veikti saistībā ar Regulu (ES) 2017/2401. Priekšlikuma galvenais mērķis ir precizēt kapitāla prasību kalibrēšanu attiecībā uz VPS bilances vērtspapīrošanas riska darījumiem un INRD vērtspapīrošanas riska darījumiem.

Ierosinātajiem grozījumiem būtu ierobežota ietekme uz iestāžu administratīvo slogu un izmaksām, kas tām rodas, pielāgojot savas iekšējās darbības, un paredzams, ka izmaksas kompensēs ieguvumi no kapitāla pieejamības. Ierosinātie grozījumi attiecas uz noteikumiem, kas ļauj iestādēm izmantot labvēlīgākus režīmus, bet neuzliek tām šādus režīmus.

- **Pamattiesības**

Priekšlikums, visticamāk, tieši neietekmēs tiesības, kas paredzētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šim priekšlikumam nav ietekmes uz Savienības iestāžu budžetu.

5. CITI ELEMENTI

(a) Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums

(1) Regulatīvo šķēršļu novēršana attiecībā uz INRD vērtspapīrošanu

Pašreizējais ES tiesiskais regulējums attiecībā uz vērtspapīrošanu ir izstrādāts tā, lai ņemtu vērā tipisko vērtspapīrošanas darījumu raksturīgākās iezīmes, t. i., vērtspapīrošanu, kas nodrošināta ar ienākumus nesošu aizdevumu portfeļiem. Precīzāk, pašreizējā vērtspapīrošanas regulējumā par galveno regulatīvo virzītājspēku tiek izmantots vērtspapīroto riska darījumu kredītrisks, vienlaikus koriģējot “neneitralitātes” faktorus, lai iekļautu pārstāvības un modeļa riskus, kas ir raksturīgi vērtspapīrošanai. Piemērojot šo regulējumu INRD vērtspapīrošanai, tas rada kapitāla prasības, kas izrādījās nesamērīgas, jo īpaši attiecībā uz tā sauktajām “uz formulām balstītajām pieejām” (t. i., SEC-IRBA un SEC-SA). Tas ir tāpēc, ka šo pieeju kalibrēšana neatbilst riska faktoriem, kas raksturīgi INRD.

SEC-IRBA un SEC-SA paļaujas uz kvantitatīvu informāciju par kredītrisku, kuras pamatā ir portfeli iekļauto riska darījumu bruto uzskaites vērtība un tādējādi ienesīguma riska pakāpes, kas ir pārāk augstas salīdzinājumā ar riska pakāpēm, kas piemērojamas saskaņā ar vērtspapīrošanas uz ārējiem reitingiem balstīto pieeju (SEC-ERBA). Ietekme ir īpaši jūtama

attiecībā uz INRD vērtspapīrošanas augstākas prioritātes laidieniem, kuriem saskaņā ar *SEC-IRBA* un *SEC-SA* piemēro proporcionāli lielākas riska pakāpes nekā citiem laidieniem.

Ar ierosināto regulu jaunā 269.a pantā tiktu ieviests jauns regulējums attiecībā uz INRD vērtspapīrošanu, kurā:

- tradicionālās INRD vērtspapīrošanas augstākas prioritātes laidienam tiktu piemērota vienota 100 % riska pakāpe, ja neatmaksājamā pirkuma cenas atlaide ir vismaz 50 % no riska darījumu bruto uzskaites vērtības; un
- visiem pārējiem INRD vērtspapīrošanas laidieniem tiktu piemērots vispārējais regulējums ar divām konkrētām korekcijām:
 - riska pakāpei tiktu piemērots 100 % minimums; kā arī
 - attiecībā uz vērtspapīrošanas riska darījumiem, kas ir atbilstīgi *SEC-IRBA* izmantošanai saskaņā ar KPR 254. pantu, būtu aizliegts izmantot tā dēvētos *IRB* pamatparametrus.

Visbeidzot, saskaņā ar ieteikumu, kas iekļauts EBI 2019. gada atzinumā, būtu jāprecizē, ka gadījumos, kad iestādes piemēro KPR 268. pantā noteikto maksimālo kapitāla prasību pozīcijām, ko tās tur INRD vērtspapīrošanā, šā panta 1. punktā minētie paredzamie zaudējumi būtu jāaprēķina, atskaitot neatmaksājamo pirkuma cenas atlaidi un jebkādas papildu specifiskās kredītriska korekcijas.

Lai varētu piemērot iepriekš aprakstīto īpašo režīmu, jaunajā pantā tiktu izmantota Regulā (ES) 2017/2402 ietvertā termina “INRD vērtspapīrošana” definīcija, t. i., vērtspapīrošana, kurā vismaz 90 % riska darījumu pamatā esošajā portfeli ir ienākumus nenesoši darījumi KPR 47.a panta nozīmē.

(2) Preferenciālais režīms VPS bilances vērtspapīrošanas augstākas prioritātes laidienam VPS bilances vērtspapīrošana ļauj iestādēm pārnest kredītrisku, izmantojot fondētu vai nefondētu kredītaizsardzību, ko pērk vai piešķir citi ieguldītāji, atbrīvojot spēju izsniegt jaunus aizdevumus reālajai ekonomikai un nodrošinot efektīvāku riska dalīšanu starp finanšu dalībniekiem.

Pašreizējais vērtspapīrošanas regulējums, kas izklāstīts Regulā (ES) 2017/2402, neietver nekāda veida bilances sintētisko vērtspapīrošanu VPS režīmā. Tas galvenokārt ir saistīts ar sistemātisko datu nepieejamību un to, ka minētās regulas pieņemšanas laikā trūka pietiekama tehniskā sagatavošanas darba. Tomēr VPS regulā ir noteikts, ka EBI ir jā sagatavo ziņojums par VPS satvara iespējamību attiecībā uz bilances sintētisko vērtspapīrošanu. EBI ziņojumā, kas publicēts 2020. gada 6. maijā, ir sniegti nepieciešamie dati un tehniskā analīze, lai pamatotu šī satvara izveidi. Jaunie VPS kritēriji attiecībā uz VPS bilances vērtspapīrošanu, kā ieteikts EBI ziņojumā, atbilst pašreizējo VPS kritēriju struktūrai attiecībā uz tradicionālo uz aktīviem nebalstīto komerciālo programmu vērtspapīrošanu, kas tika ieviesta jaunajā ES vērtspapīrošanas regulējumā 2017. gadā, t. i., tie ietver prasības par vienkāršību, standartizāciju un pārredzamību, kas vajadzības gadījumā ir pielāgotas bilances sintētiskās vērtspapīrošanas īpatnībām.

Turklāt kritēriji ietver vairākas prasības, kas raksturīgas tikai bilances sintētiskajai vērtspapīrošanai, piemēram, prasības, kas mazina darījuma partnera kredītrisku, kurš ir saistīts ar šīm sintētiskajām struktūrām, tostarp prasības par atbilstīgiem aizsardzības līgumiem, darījumu partneriem un nodrošinājumu, prasības, kas attiecas uz dažādām vērtspapīrošanas darījuma strukturālajām iezīmēm, un prasības, kas nodrošina, ka satvars attiecas tikai uz VPS bilances vērtspapīrošanu.

KPR 270. pants atļauj īpašu procedūru tikai bilances sintētiskās vērtspapīrošanas apakškopai, proti, tādai, kas atbilst šādiem kritērijiem:

- (a) 70 % no vērtspapīrotajiem riska darījumiem jābūt riska darījumiem ar MVU;
- (b) vērtspapīrošanai jāatbilst tradicionālajiem VPS kritērijiem, kas piemērojami bilances sintētiskajai vērtspapīrošanai;
- (c) kredītrisks, ko iniciators nepatur, ir jāpārved ar garantiju vai pretgarantiju, kas atbilst vairākiem nosacījumiem.

Ņemot vērā EBI ziņojuma ieteikumus, tiek ierosināts arī ieviest mērķtiecīgu un ierobežotu preferenciālu režīmu VPS bilances vērtspapīrošanas riska darījumiem, galveno uzmanību pievēršot augstākas prioritātes laidienam. Tas tiktu darīts, piemērojot KPR 270. pantā paredzēto procedūru plašākam pamatā esošo aktīvu klāstam.

(3) Vērtspapīrošanas pozīciju kredītriska mazināšanas atzīšana

Saskaņā ar KPR 249. panta 1. un 2. punktu iestāde var atzīt fondēto vai nefondēto kredītaizsardzību attiecībā uz vērtspapīrošanas pozīciju tādā pašā veidā un ar tādiem pašiem nosacījumiem kā vispārējā kredītriska mazināšanas regulējumā, ko piemēro riska darījumiem, kas nav vērtspapīroti. Tomēr ar šā panta 3. punktu ievieš izņēmumu no minētā vispārējā režīma. Konkrētāk, iestādēm, kas piemēro standartizēto pieeju, ar to ievieš papildu atbilstības kritēriju nefondētās kredītaizsardzības atzīšanai. Papildu atbilstības kritērijs ir minimālā kredītreitinga prasība gandrīz visu veidu nefondētās kredītaizsardzības devējiem, tostarp centrālajām valdībām.

Šis noteikums, šķiet, neatbilst vispārējiem kredītriska mazināšanas noteikumiem, kas izklāstīti KPR, un minētās regulas mērķiem. Patiešām nav skaidrs, kāpēc, piemēram, iestādes vai centrālās valdības sniegtu garantiju, kas atbilst tiem atbilstības kritērijiem attiecībā uz aizsardzības devējiem, kuri ietverti vispārējos kredītriska mazināšanas noteikumos, bet neatbilst KPR 249. panta 3. punktā noteiktajam minimālajam kredītreitinga kritērijam, nevar pieņemt kā atbilstīgu kredītriska mazināšanu saskaņā ar vērtspapīrošanas regulējumu, bet to var pieņemt kā atbilstīgu kredītriska mazināšanu, ja tā ir paredzēta riska darījumam, kas nav vērtspapīrots. Šajā sakarā pārskatītajā “Bāzele III” regulējumā, par kuru vienojās 2017. gada decembrī, minimālā kredītreitinga prasība ir noteikta tikai ierobežotam aizsardzības devēju kopumam vērtspapīrošanas riska darījumu gadījumā. Konkrēti, pārskatītajā “Bāzele III” regulējumā šī prasība attiecas tikai uz vienībām, kas nav suverēnas struktūras, publiskā sektora struktūras, iestādes vai citas prudenčiāli regulētas finanšu iestādes.

Ņemot vērā šos elementus un to, cik nozīmīgas var būt publiskās garantiju shēmas, lai palīdzētu INRD vērtspapīrošanai atveseļošanas posmā, tiek ierosināts grozīt KPR 249. panta 3. punktu un saskaņot kredītriska mazināšanas noteikumus, kas piemērojami vērtspapīrošanas riska darījumiem, ar vispārējo regulējumu atbilstīgi tam, par ko starptautiskā līmenī vienojās BCBS.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko Regulu (ES) Nr. 575/2013 groza attiecībā uz korekcijām vērtspapīrošanas regulējumā, lai atbalstītu ekonomikas atveseļošanu, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas atzinumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Covid-19 pandēmija nopietni ietekmē cilvēkus, uzņēmumus, veselības aprūpes sistēmas un dalībvalstu ekonomiku. Komisija 2020. gada 27. marta paziņojumā Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas lielā stunda – jāatjaunojas un jā sagatavo ceļš nākamajai paaudzei” uzsvēra, ka turpmākajos mēnešos joprojām grūtības radīs likviditāte un piekļuve finansējumam. Tādēļ ir būtiski atbalstīt atgūšanos no smagā ekonomikas satricinājuma, ko izraisīja Covid-19 pandēmija, ieviešot mērķtiecīgus grozījumus spēkā esošajos finanšu tiesību aktos. Šis pasākumu kopums ir pieņemts ar nosaukumu “Kapitāla tirgu atveseļošanas pakete”.
- (2) Kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām (“iestādes”) būs nozīmīga loma atveseļošanas veicināšanā. Tajā pašā laikā tās, visticamāk, ietekmēs ekonomiskās situācijas pasliktināšanās. Kompetentās iestādes ir nodrošinājušas iestādēm pagaidu kapitālu, likviditāti un darbības atvieglojumus, lai parūpētos par to, ka iestādes var turpināt pildīt savu uzdevumu finansēt reālo ekonomiku sarežģītākā vidē.
- (3) Vērtspapīrošana ir labi funkcionējošu finanšu tirgu svarīga sastāvdaļa, jo tā palīdz dažādot iestāžu finansējuma avotus un atbrīvot pašu kapitālu, ko var pārdalīt, lai atbalstītu turpmāku kreditēšanu. Turklāt vērtspapīrošana iestādēm un citiem tirgus dalībniekiem sniedz papildu ieguldījumu iespējas, tādējādi ļaujot veikt portfeļa diversifikāciju un atvieglot finansējuma plūsmu uzņēmumiem un privātpersonām gan dalībvalstu iekšienē, gan pāri robežām visā Savienībā.
- (4) Ir svarīgi stiprināt iestāžu spēju nodrošināt nepieciešamo finansējuma plūsmu reālajai ekonomikai pēc Covid-19 pandēmijas, vienlaikus nodrošinot, ka ir ieviesti pienācīgi prudenciālie aizsardzības pasākumi, lai saglabātu finanšu stabilitāti. Mērķtiecīgām

izmaiņām Regulā (ES) Nr. 575/2013 attiecībā uz vērtspapīrošanas regulējumu būtu jāveicina minēto mērķu sasniegšana un jāuzlabo minētā regulējuma saskaņotība un papildināmība ar dažādajiem pasākumiem, kas veikti Savienības un valstu līmenī, lai novērstu Covid-19 pandēmiju.

- (5) 2017. gada 7. decembrī publicētajos “Bāzele III” regulējuma galīgajos elementos vērtspapīrošanas riska darījumu gadījumā minimālā kredītreitinga prasība ir noteikta tikai ierobežotam aizsardzības devēju kopumam, proti, struktūrām, kas nav suverēnas struktūras, publiskā sektora struktūras, iestādes vai citas prudenciāli regulētas finanšu iestādes. Tādēļ ir jāgroza Regulas (ES) Nr. 575/2013 249. panta 3. punkts, lai to saskaņotu ar “Bāzele III” regulējumu nolūkā uzlabot valstu publisko garantiju shēmu efektivitāti, palīdzot iestādēm īstenot stratēģijas ienākumus nenesošu riska darījumu (INRD) vērtspapīrošanai pēc Covid-19 pandēmijas.
- (6) Pašreizējais Savienības prudenciālais regulējums attiecībā uz vērtspapīrošanu ir izstrādāts, pamatojoties uz tipisko vērtspapīrošanas darījumu izplatītākajām iezīmēm, t. i., ienākumus nesošiem aizdevumiem. Eiropas Banku iestāde (EBI) 2019. gada 23. oktobra atzinumā par ienākumus nenesošu riska darījumu vērtspapīrošanas regulējumu¹⁶ norādīja, ka pašreizējais vērtspapīrošanas prudenciālais regulējums, kas izklāstīts Regulā (ES) Nr. 575/2013, ja to piemēro INRD vērtspapīrošanai, rada nesamērīgas kapitāla prasības, jo uz iekšējiem reitingiem balstītā vērtspapīrošanas pieeja (*SEC-IRBA*) un vērtspapīrošanas standartizētā pieeja (*SEC-SA*) neatbilst INRD konkrētajiem riska faktoriem. Tāpēc attiecībā uz INRD vērtspapīrošanu būtu jāievieš īpašs režīms.
- (7) Kā EBI norādījusi savā 2020. gada 6. maija ziņojumā par VPS satvaru sintētiskajai vērtspapīrošanai, ir nepieciešams ieviest īpašu satvaru vienkāršai, pārredzamai un standartizētai (VPS) bilances vērtspapīrošanai. Ņemot vērā to, ka VPS vērtspapīrošanas pārstāvības un modelēšanas risks salīdzinājumā ar bilances sintētisko vērtspapīrošanu, kas nav VPS vērtspapīrošana, ir zemāks, būtu jāievieš piemērota uz risku jutīga kalibrēšana VPS bilances vērtspapīrošanai, kā savā ziņojumā ieteikusi EBI. Lielāka VPS bilances vērtspapīrošanas izmantošana, ko veicina pret risku jutīgāka pieeja šādu vērtspapīrošanas darījumu augstākas prioritātes laidienam, atbrīvos regulējošām prasībām atbilstošu kapitālu un galu galā turpinās paplašināt iestāžu aizdošanas spējas prudenciāli pamatotā veidā.
- (8) Lai ņemtu vērā izmaiņas starptautiskajos standartos attiecībā uz INRD vērtspapīrošanas riska darījumiem, pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu būtu jādeleģē Komisijai.
- (9) Tā kā šīs regulas mērķus, proti, maksimāli palielināt iestāžu spēju izsniegt aizdevumus un absorbēt ar Covid-19 pandēmiju saistītos zaudējumus, vienlaikus nodrošinot to ilgstošu noturību, nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstu līmenī, bet minēto pasākumu mēroga un ietekmes dēļ tos labāk var sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (10) Tāpēc Regula (ES) Nr. 575/2013 būtu attiecīgi jāgroza,

¹⁶

<https://eba.europa.eu/risk-analysis-and-data/npls>

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Grozījumi Regulā (ES) Nr. 575/2013

Regulu (ES) Nr. 575/2013 groza šādi:

- (1) regulas 249. panta 3. punkta pirmo daļu aizstāj ar šādu:
“Atkāpjoties no 2. punkta, atbilstīgiem nefondētās kredītaizsardzības devējiem, kas uzskaitīti 201. panta 1. punkta g) apakšpunktā, ir jābūt atzītas ĀKNI piešķirtam kredītnovērtējumam, kas ir kredītkvalitātes 3. pakāpe vai augstāka.”;
- (2) iekļauj šādu 269.a pantu:

“269.a pants

Procedūra attiecībā uz ienākumus nenesošu riska darījumu (INRD) vērtspapīrošanu

1. Riska pakāpi INRD vērtspapīrošanas pozīcijai aprēķina saskaņā ar 254. pantu, ievērojot 100 % minimālo robežvērtību.
 2. Atkāpjoties no 1. punkta, iestādes piešķir 100 % riska pakāpi augstākas prioritātes vērtspapīrošanas pozīcijai tradicionālajā INRD vērtspapīrošanā, ja riska darījumu portfeli, kas atbalsta vērtspapīrošanu, ir pārvesti uz SSPE ar neatmaksājamu cenas atlaidi vismaz 50 % apmērā no riska darījumu nominālvērtības.
 3. Iestādēm, kurām saskaņā ar šīs sadaļas 3. nodaļu nav atļauts izmantot pašu aplēses attiecībā uz saistību nepildīšanas zaudējumiem un korekcijas pakāpēm attiecībā uz portfeļa riska darījumiem, nav atļauts izmantot SEC-IRBA, lai aprēķinātu riska darījumu riska svērtās vērtības INRD vērtspapīrošanas pozīcijai.
 4. Šīs regulas 268. panta 1. punkta vajadzībām paredzamos zaudējumus, kas saistīti ar INRD vērtspapīrošanas pozīcijām, iekļauj pēc neatmaksājamās cenas atlaides atskaitīšanas, kā minēts šā panta 2. punktā, un attiecīgā gadījumā pēc jebkādam papildu specifiskām kredītriska korekcijām.
 5. Šajā pantā “INRD vērtspapīrošana” ir INRD vērtspapīrošana, kā definēts Regulas 2017/2402 2. panta 24. punktā.”;
- (3) regulas 270. pantu aizstāj ar šādu:

“270. pants

Augstākas prioritātes pozīcijas VPS bilances vērtspapīrošanā

Iniciatoriestāde var aprēķināt VPS bilances vērtspapīrošanas riska darījumu riska svērtās vērtības, kā minēts Regulas 2017/2402 26.a panta 1. punktā, attiecīgi saskaņā ar šīs regulas 260., 262. vai 264. pantu, ja ir izpildīti abi šie nosacījumi:

- (a) vērtspapīrošana atbilst 243. panta 2. punkta prasībām;
- (b) pozīcija ir uzskatāma par augstākas prioritātes vērtspapīrošanas pozīciju.”;
- (4) regulas 456. panta 1. punktam pievieno šādu l) apakšpunktu:
“l) šīs regulas 269.a panta grozījumi, lai ņemtu vērā izmaiņas starptautiskajos standartos attiecībā uz INRD vērtspapīrošanas riska darījumiem.”.

2. pants
Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs